

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 94. — ŠTEV. 94.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 21, 1923. — SOBOTA, 21. APRILA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

NEMŠKI DELAVCI DOLŽE W. WILSONA

Pravijo, da je prejšnji ameriški predsednik zakrivil invazijo Ruhr okraja. — Unije so informirale Boraha, da krši Francija doktrino, da vojna ni bila vojevana proti nemškemu narodu. — Wilsonova poslanica je blagodejno vplivala na ves svet.

Washington, D. C., 19. aprila. — Značilna ocena politike prejšnjega predsednika Wilsona napram Nemčiji je vsebovana v dokumentu delavskih razredov Nemčije. Dokument je ravno dobil senator William Borah iz Idaho. Namen dokumenta je, obrazložiti stališče nemškega delavstva glede demokracije ter reparacij, in poslan je bil Borahu, ker zna nemško delo ceniti njegov neodvisni boj za stvar navadnega delavca.

Med drugimi stvarmi objavlja nemško delavstvo, da bo, kljub vojnemu razpoloženju, katero je razplametela francoska okupacija Ruhr, ta skupina nemškega prebivalstva nasprotovala vojni osvete in tudi vsem načrtom za tako nevarno vojno. Akcijo Francije opisuje dokument kot kršenje Wilsonove doktrine, ki je izjavil, da ni bila vojna vojevana proti nemškemu narodu, temveč proti onim, ki so mu vladali in tudi kot kršenje versailleške mirovne pogodbe.

Dokument obsega več kot tristo besed. Prišel je od Splošne nemške strokovne zveze, obenem s posebnim sporočilom tajnika Knolla. Reprezentativni značaj tega dokumenta je razviden iz ugovoril, ki kažejo, da ima federacija osem milijonov članov, katerim je treba še dodati splošno federacijo uslužbencev, ki ima — 800.000 članov; krščanske strokovne unije ter Hirsch - Dunker delavske zveze, torej vsega skupaj dvajset milijonov delavcev, ki predstavljajo s svojimi družinami vred polovico nemškega prebivalstva. Unije civilnih uradnikov so tudi tesno spojene z njimi.

V nobeni drugi deželi, — se glasi v dokumentu, — niso sprejeli poslancev Wilsona glede samoodločbe narodov z bolj simpatičnim zanimanjem kot so jo sprejeli v Nemčiji delavski razredi in razlagali so jo soglasno z ameriško idejo, da zahteva samoodločba neodvisnost doma ter narodno neodvisnost.

Nemški delavci zahtevajo zase kredit za ustanovljenje demokracije po polnu starega režima in naravna posledica tega je bila nemška republika. Dokument razpravlja o problemih, ki so se pojavili v tem podjetju ter prične nato primerjati francosko akcijo v Porurju s politiko, katero je oznanjal Wilson.

To željo ameriškega naroda, jasno izraženo, — se glasi nadalje v dokumentu, je preprečila politika Francije. Prihod Francozov v Porurje je brez dvoma aneksionističnega duha in ker krši pravice nemškega naroda, ropa tudi Ameriki sadeže njene zmage, ker uničuje cilje, za katere je stopila v vojno.

Nemški delavci so se postavili za Wilsonovo politiko od prvega početka ter priznali dolžnost, da popravijo Nemčiji škodo, katero je povzročila v Belgiji in Franciji. Francija pa je onemogočila vse te načrte, ker je zavrnila vse načrte, ki so ji bili ponudeni. Pa tudi če bi bili izvedeni, bi Francija ne mirovala toliko časa, dokler bi ne udrila v Ruhr.

Nemški delavci, — se glasi v ugotovitvi, — so bili uspešni v svojih prizadevanjih, ko so skušali zadržati boljševizem, ki bi se drugače razširil po celi Evropi, čeprav ni tozadevna nevarnost še minila. To nevarnost veča in goji francoska reparacijska politika.

Nemško delo se bo še nadalje borilo proti narodnim socialistom katere dolži, da so umorili Erzbergerja, Rathenauja in druge.

Nemčija je izročila Franciji iz za premirja pa do 30. septembra preteklega leta 280 tisoč milijonov zlatih mark in poleg tega je še plačala več kot tristoštev milijonov zlatih mark za vzdrževanje zavzetih okupacijskih sil.

Dokument pozivlja ameriški narod, naj vidi položaj Nemčije v pravi luči in da naj se ne da zmotiti od francoske propagande, ki si na vse načine prizadeva predstaviti Nemčijo kot krivi del, da na ta način upraviči svoj vpliv v Ruhr okraju.

GRŠKA ARMADA JE OBDOLŽENA MASAKROV

Grki so baje masakrirali ter odvajali bolgarske prebivalce v zapadni Traciji. — Protest pri ameriskem poslaniku.

London, Anglija, 20. aprila. — Bolgarska se je obrnila na Združene države potom ameriškega poslanika v Londonu, Harveya, naj uporabi svoj vpliv, da napravijo konec deportacijam, masakriranju in grodemu postopanju z bolgarskimi prebivalci zapadne Tracije, kjer divja grška soldateska.

M. Stanev bolgarski poslanik v Londonu, je navedel številne primere oplenjavanja in požiga bolgarskih vasi v zapadni Traciji ter izgona prebivalcev.

Navaja nadaljne slučaje, v katerih je vojaštvo okrutno postopalo z ženskami in otroci ter slučaje umorov ter trdi nadalje, da obstaja vlada terorja v mestih, katere je zasledila grška armada.

M. Stanev pravi, da je namen deportacij napraviti zapadno Tracijo za izključno grško provinco v slučaju, da bodo zavezniški sklenili, naj se vrši tam ljudsko glasovanje. Ti izgrede, izjavlja poslanik, predstavljajo neprestano ogroženje miru na Balkanu.

Bolgare so na sistematičen način internirali na Grškem in po grških otokih, — trdi poslanik, — dočim je bila njih posest v zapadni Traciji zaplenjena ter izročena grškim priseljencem iz Male Azije. Povsod prevladuje sistem samovoljnih aretacij in Grki izvršujejo številne zločine. Bolgarski podaniki so bili deportirani na Kreta, kjer morajo živeti v skrajni bedi in skrajnem pomanjkanju.

V svojem protestu, naslovljenem na poslanika Harveya, opozarja Stanev na dejstvo, da je Bolgarska na temelju člena 40. mirovne pogodbe, sklenjene v Neuilly, izročila zapadno Tracijo zavezniškom ter z njimi zvezanim silam, ne pa Grški.

NEMŠKI KABINET ZELO OSLABLJEN.

Berlin, Nemčija, 19. aprila. — Ker je marka večeraj znova zelo padla, je bil precej omanjan kabinet kancelarja Cuna.

OBNOVITEV PROCESA PROTI WARDU.

V kratkem bo obnovljena obnova proti Walterju S. Wardu, ki je ustrelil bivšega vojaka Petersa. Pri prvi obravnavi je bil oproščen, ker "ni moglo dobiti državnega pravičništva proti njemu dovolj dokazov". Poleg je njegova žena, spodaj pa brat Ralph Ward. Tudi pri drugi obravnavi bo najbrže oproščen, kajti v Ameriki nimajo navade spravljati milijonarjev v ječo.

SPRAVA MED CERKVIJO IN DRŽAVO V FRANCJI

Katoliki se bodo sedaj pokorili postavam dežele ter bodo zopet imeli postavni status. — Uveljavljanje verskega miru.

Pariz, Francija, 19. aprila. — Verski mir je bil uveljavljen v Franciji po osemnajstih letih odločnega, čeprav pasivnega sovrštva med cerkvijo in državo.

Novi statut, ki je bil izdelan na temelju pogajanj med Vatikanom in francosko vlado, katere sta vodila v glavnem papežev nunej, monsignor Ceretti in francoski poslanik pri Vatikenu, M. Jonnard, pomenja, da je Rim sprejel francosko separacijsko postavo iz leta 1906, katere dosežki niso hoteli priznati od tedaj vladajoči papeži.

Od sedaj naprej se bodo katoliške cerkve v Franciji pokorile francoski postavi ter uživale postavni obstoj in status. Z izjemo izključno moralnih posledic, bo važna posledica tega dogovora ta, da bodo cerkve postavno upravičene pobirati darove ter lastovati zemljišča.

Dosedaj se francoski duhovniki, na temelju navodila iz Rima, niso hoteli pokoriti določbam postav, naj se združijo v škofijske zveze, ki bodo postavno priznane. Postava iz leta 1906 jim je dala eno leto časa storiti to ter zahtevati povratek zaplenjenega cerkvenega imetja. Cerkev pa niso hoteli storiti tega ter pustile, da je rok potekel. Na temelju novega dogovora ne bodo zahtevale sedaj nazaj zaplenjeno lastnino.

Journal des Debats posveča svoj uvodni članek temu predmetu ter pravi: — Načrt nudi francoski cerkvi možnost organizacije v okviru francoske postavne. V praksi bo vrednost tega dogovora odvisna od duha, inčijative in volje posameznih škofov.

MEHIŠKO-EVROPSKA DELAVSKA KONFERENCA.

Amsterdam, Holandsko, 20. aprila. — Ker je političen položaj v Evropi sedaj skrajno zapleten in košljiv, je sklenila mednarodna federacija strokovnih unij, da bo nameravani sestanek federacije z zastopniki mehiške delavske federacije, preložen od maja na september. Sestanek se bo vršil v mehiškem glavnem mestu.

MADŽARSKA BAJE NE MISLI NA OSVETO

Tako je izjavil madžarski poslanik, grof Szechenyi, na banketu ameriško-madžarske trgovske zbornice.

New York, 20. aprila. — Ameriško-madžarska trgovska zbornica je priredila večeraj na čast grofa Laslo Szechenyi-ja, prvega poslanika madžarske republike v Washingtonu, banket ter poslušala njegov govor ter nadalje govorice finančnika Vanderlipa, bankirja Kahna, polkovnika Friedsamja ter predsednika trgovske zbornice države New York, Mr. Busha.

Poslanik je označil govorice in sporočila, da namerava pričeti Madžarska z vojno osveto ali revanše kot navadna obrekovanja ter rekel, da dejstva to tudi dokazujejo.

Zavezniška vojaška kontrolna komisija ni le ničesar našla, kar bi potrjevalo te govorice, — je rekel poslanik, pač pa je nasprotno dognala, da so vse misli Madžarske in njene vlade posvečene delu in razvoju dežele. Povečanje produkcije, izvoza, zmanjšanje državnega proračuna in uvozov ter ustaljenje valute dežele, — to so za enkrat glavni cilji Madžarske.

Polkovnik Friedsam je rekel, da pošiljajo ameriški trgovci vedno več svojih agentov na Madžarsko. Madžari pa se morajo polagoma navaditi izdelovanja stvari, ki so v Ameriki zaželenje.

Vanderlip je imel govor glede dobre prilike, katero ima Amerika v Evropi, da pomaga finančno. Bil je mnenja, da ni Amerika v primernem obsegu izrabila te prilike.

Glede Madžarske je rekel, da ga ni naroda v Evropi, ki bi bil tako sličen dobrim Amerikancem kot so Madžari. (Uši kašljajo.)

AMERIKA NE ZAHTEVA IMUNITETE ZA SVOJE LADJE.

Washington, D. C., 20. aprila. — Združene države ne zahtevajo nobene imunitete, katere so deležne ponavadi ladje narodov, zaposljene v trgovini. Vsi mornariški narodi so bili o tem obveščeni. Obvestili so jih ameriški diplomatični zastopniki, ko so nekatere inozemske vlade vprašale, če zahtevajo vladne trgovske ladje isto imuniteto kot so je deležne ladje drugih narodov.

KONDUKTOR SE JE IZPREMENE NIL V NAPOLEONA BONAPARTE.

Chicago, Ill., 20. aprila. — Donald Connell, konduktor poulične železnice, je imel večeraj prost dan. Izval je vse prohibicijske postavne ter se pošteno napil. Nato je skušal pobirati vojni davek med delavci, ki so barvali poulične kare. Rekel jim je, da je Napoleon Bonaparte. Delavci so se mu smejali, a smeh jim je prešel, ko je prijel "Napoleon" kano rdeče barve ter jo pozveznil na glavo.

Par minut pozneje so ga aretirali. Popoldan je preživel na policijski postaji.

INSPEKCIJA ŽGANJARSKEGA BRODOVJA.

Vrhovni prohibicijski bos je inspiciral žganjarsko brodogradnjo, ki je zasidrana nekako dvajset milj od obali države New Jersey. Po povratku je rekel, da je kaj slabotno in da se tibotapstvo najbrže ne izplača več.

V KAKSNIH RAZMERAH ŽIVE MAJNARJI

Vlada je vprizorila obsirno preiskavo v premogovnih okrajih in v premogarskih naselbinah ter razkrila presenetljive stvari. — Komisija je dobila v zapadni Pennsylvaniji otroke premogarjev, ki so bili duševno zaostali vsled bednih razmer.

Vzgojni urad Združenih držav je avdel pred kratkim preiskavo v okrajih mehkega premoga Zapadne Pennsylvanije ter razkril presenetljive stvari.

V najboljših okrajih mehkega premoga obiskuje le 19% otrok šole do osmega razreda.

Otroci prično zapuščati šole že v tretjem, četrtem, petem in šestem razredu.

180 učiteljev v nekem majnarskem okraju je skrajno pomanjkljivo izobraženih. Le 15% teh učiteljev je obiskovalo šole več kot štiri leta. Tudi okrajna šolska poslopja so borna, slična ostalim hišam. To so majhne lesene kajže, nikdar popravljene in dostikrat nezakurjene.

Taka šolska poslopja so se že pogosto pogreznila v zemljo, ko se spodaj sesedeli izpraznjeni rov.

Pri nobeni šoli ni igrišča. Šolski otroci in otroci, ki so že zapustili šole, so jako pomanjkljivo izobraženi. Več kot trideset odstotkov jih ne zna niti čitati, niti pisati.

Vzemimo naprimer mesto Shennandoah. Na vseh straneh mesta so premogorovi. Prebivalstvo narasča, stanovanj pa primanjkuje. Takrat ko je prišlo več ljudi ter je bilo več dela v rovi, so postavili na dvoriščih nove hiše. Dvorišča so se slednjim izpremenila v ozke ceste.

Leta 1920 je več kot 24.000 ljudi živelo na ozemlju, ki je znašalo malo več kot pol kvadratne milje.

V 84 slučajih je živelo po sedem ljudi v dveh sobah, v 50 slučajih po 10 ljudi v treh sobah in v 40 slučajih po 10 ljudi v dveh sobah.

Kompanija ni hotela popravljati hiš. V pretežnem delu tega mesta so stare rove zasuli z gramozom. Povsod niso tega storili, in vsled tega se je zemlja pogosto vdala, vsled česar so se pojavile globoke razpoke.

Neka družina je izjavila, da se je morala izseliti, ker se je vdala zemlja pod hišo, v kateri je živel.

Tla pod kuhinjo in obednico so izginila, pod se je podrl pohištvo je šlo v zemljo, peč so pa še pravočasno rešili.

Neki premogar je plačal že 2850 dolarjev na hišo, koje kupna cena je bila 3850 dolarjev. Naenkrat pa se je začela hiša pogrezati. Ker je še vedno upal, da jo

bo rešil, je izdal nadaljnjih 1500 dolarjev zamočno klet.

Zelo trpko se je izrazil o razmerah ter rekel, da ne vodo ljudje, kam naj gredo, tudi če jih premogovne kompanije obveste, naj zapuste svoje hiše, ker je zemlja podminirana.

Ker ni mogoče najeti v mestu zemljišča, niso mogli ljudje storiti drugega kot čakati, da so se jim hiše pogrezile.

Hiša nekega premogarja je stala na robu prepada, ki se je odprl takoj, ko je bila zgrajena. Pred šestimi leti je padla kuhinja v prepad, in ob času, ko si je hišo ogledala komisija, so bili ogroženi že trije vogali.

IRSKI USTAŠI NAPADLI LADJO.

London, Anglija, 20. aprila. — Irske ustaške čete so danes napadle potniški parnik "Great Western", ki je počasi vozil po neki reki, prihajajoč iz Waterforda. Pričeli so streljati nanj, a nihče ni bil ranjen.

VAŽNA ODLOČITEV GLEDE PROHIBICIJE.

Indianapolis, Ind., 20. aprila. — Vrhovno sodišče Indiane je izreklo danes skrajno važno odločitev, ko je proglasilo, da ne pomenja posest opojnih pijač kršenja državnih prohibicijskih postav.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kriju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

100 Din.	.. \$ 1.30.	.. K 400
200 Din.	.. \$ 2.40	.. K 800
500 Din.	.. \$ 5.50	.. K 2,000
1000 Din.	.. \$10.90	.. K 4,000
2000 Din.	.. \$21.60	.. K 8,000
5000 Din.	.. \$53.50	.. K 20,000

Italija in zasedene ozemlje:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opotliji in Zadru.

50 lir	 \$ 2.95
100 lir	 \$ 5.60
300 lir	 \$15.90
500 lir	 \$26.00
1000 lir	 \$51.50

Za pošiljate, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po 6-tisoč lir dovoljujemo po možnosti še posebni popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnapij. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslani najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Slovenian Publishing Company
(A Corporation)FRANK JAKBER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
48 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issues Every Day Except Sundays and Holidays.

Če celo leto voja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.50
In Canada	za pol leta	\$3.50
Če pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.50
Če četrt leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznike.
Dopolni arsa podpis in osebni denar. Denar naj se blagovno po-
miliati se Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi prejane bivalne naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

48 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2878

PENZIJE JEKLARSKEGA TRUSTA

Elbert H. Gary, predsednik sveta ravnateljev jeklar-
skega trusta, je govoril na letnem zborovanju delničarjev,
ki se je vršilo v Hobokenu, o različnih stvareh, — priselje-
vanju, odnosih med delavci in industrij, kontroliranju
cen, prebitkih, dividendah ter premoženju trusta.

Samoposebi je uimevno, da so bili prebitki in dividen-
de glavna točka, krog katere se je vse vrtilo.

Zanimivo je, kako si predstavlja Gary stik delavca z
obratom, v katerem je zaposlen ter njegov vpliv nanj.

Edina pravilna pot, kako nuditi uslužbencu možnost,
da se udeleži zadev kompanije, je potom lastovanja akcij.
On se čuti nato spojenim z družbo ter postane boljše de-
lavce.

Vsled tega je jeklarski trust že več let pozival svoje
delavce, naj kupujejo akcije.

Delavci, ki imajo eno delnico, se smatra solastnikom
jeklarskih naprav ter postane svoj lastni priganjač. Za
vsak dolar, katerega dobi kot dividendo, zasluži s svojim
povečanim delom večjim akcijonarjem na stotine dolarjev.

Lahko si mislimo, koliko dnuinarjev, navadnih delav-
cev jeklarskega trusta, katerim so potisnili plače navzdol
do tridesetih centov v na uro, je akcijonarjev. Nadzoroval-
ni uradniki, predelavci in visoko plačani posebni delavci,
so si najbrž nabavili akcije in ker pričakujejo večjih di-
vidend, priganjajo navadne delavce k še večjim naporom in
hitrejšemu delu.

Niso pa le delavci v tvornicah jeklarskega trusta, ki
postanejo v upanju na drobtino prebitkov zanesljivi sode-
lavci ter zavezniki uprave "dobrega trusta".

V seznamu akcijonarjev jeklarskega trusta so tudi
imena ljudi, ki zavzemajo visoka mesta ali so jih nekoč
zavzemali, katerih nikdo ne pristiha k delodajalcem, pač
pa "nepristranskemu" občinstvu, čeprav izvirajo vsi njih
interesi, vsi njih materijalni dohodki iz izkoriščanja de-
lavstva.

Med lastniki akcij najbolj delavstvu sovražnega tru-
sta, kar jih je v deželi, je tudi ime Woodrow Wilsona,
prejšnjega predsednika Združenih držav, ki je bil prijatelj
organiziranega dela.

Drugi ljudje, ki nimajo sredstev, da bi si nabavili več-
je število akcij, so vpisani v penzijski seznam jeklarskega
trusta.

Pred par dnevi je postalo znano, da dobiva predse-
dnik najvišjega sodišča Združenih držav, Taft, od jeklarske-
ga trusta letno penzijo \$10,000 iz prebitkov trusta.

Taft ne dobi tega denarja direktno od uprave jeklar-
skega trusta.

Penzija je zapuščina zamrlega Andrew Carnegie-ja
ter jo garantirajo upravitelji Carnegie-jeve zapuščine.

Penzija pa prihaja iz vrednostnih papirjev jeklarske-
ga trusta ter bi seveda prenehala, če bi se iz tega ali onega
vzroka izdatno znižala dobiček in vrednost jeklarskih pod-
jetij.

Sodnik Taft je dobival t openzijo, ko je bil imenovan
na svoje sedanje mesto ter ga tudi sprejel.

Krivično bi bilo reči, da je bil Taft "kupljen".

Sedanji predsednik najvišjega sodišča je tako reak-
cijonar in pedantičen, da ne potrebuje nobenega podkup-
ljenja, ki naj bi ga pridobilo za obrambo interesov vlada-
jočega razreda.

Boljšje bi bilo označiti to darilo kot priznanje za za-
sluge, katere si je stekel v tem oziru. To darilo je Taft
Taft v polni meri zaslužil tekom svoje dolge kariere kot
sodnik in uradnik, ki mu je prinasla v prejšnjih letih pri-
imek "Injunction Bill".

Bedasto pa bi bilo seveda tudi domnevati, da letni
dohodek \$10,000 ne vpliva na mišljenje, čustvanje in s
tem tudi na dejanja dotičnega.

Da je sprejel Taft kot penzionar milijonarja mesto
najvišjega zveznega sodnika, ne priča o posebnem taktu
in tenkočudnosti. Tudi če bi ne sodil v tožbah, ki se ti-
cejo jeklarskega trusta, ostane vendar v vseh svojih de-
janjih, vsem svojem mišljenju penzionar Carnegie-ja in
jeklarskega trusta.

Carnegie je prej nastopil kot Gary.

Praktično se je zavzemal za to, da spravi kar največ
ljudi, ki lahko koristijo trustu, v službo trusta.

Ti pomagajo nato tlačiti mase delavcev ter prepri-
čati, da bi se polastili resnične kontrole nad svojim delom
in svojo usodo.

Iz Slovenije.

Velika tatvina usnja.

Lansko jesen je bila v Wosch-
naggi usnjarni v Šostanju ukrada-
na večja množina usnja. Škoda
je znašala nad 20,000 kron. Sedaj
je orožništvo v Mislinjah izsledilo
kot storilca tovarniška delavca
Josipa Mazija in Alojzija Herla-
ha, ki sta v najhujši zimi krošnja-
rila z usnjem po hribovskih vaseh
Kozjak in Šmaklavž.

Nova telefonska postaja.

V Apačah je bila dne 28. marca
otvorjena nova telefonska cen-
trala za krajevni in medkrajevni
promet.

Slovenske gorice obdržé avto-
bilno svezé z Mariborom?

Mariborski okrajni zastop, kjer
odloča klerikalna večina, je pre-
povedal avtomobilno vožnjo na
cesti Lajtersperk-Sv. Lenart. Za-
radi te prepovedi bo nastal zani-
miv spor med okrajnim zastopom
in avtomobilno družbo, ki vzdržu-
je na tej cesti avtomobilni pro-
met med Mariborom in Sv. Lenar-
tom. Družba namreč poroča, da se
ne bo ozirala na prepovedi okraj-
nega zastopa, ampak vozila na-
prej, ker ima koncesijo od mini-
strstva za pošto, ki je baje edino
upravičeno ustaviti promet.

Novo avtomatsko brizgalno

je dobila požarna bramba v Ma-
riboru. Za to brizgalno so spod-
njaštarski Nemci nabirali ob-
prilike kraljeve poroke namesto
poročnega daru kot izrečno nem-
ško zbirko.

Dobrote velikonočnih praznikov.

Na mariborskem trgu so se na
velikonočni teden vsa živila z u-
prav verziško metodo navijanja
od dne do dne dražila. Skrbne go-
spodinje so na trgu izvalje že ne-
šteto dramatičnih scen, ko so ha-
rantale za jajca in mleko, čigar
cena se je ta teden dvigala od 16
na 30 K pri litru, na veliki petek
pa kar na 35 K. Te anarhične cen-
ne mariborskem trgu je predvsem
krivo pomanjkanje tržnega nad-
zorstva, ki običajno ne funkcio-
nira. Govoré, če bo prišla še kle-
rikalna večina na magistrat, da
bo potem še slabše.

Visoka starost.

Gospa Marija Lagander v Žab-
nici je praznovala dne 25. marca
v krogu svoje družine stoletnico
svojega rojstva. Lepa starost, ki
jo le redki dočakajo.

Vlomi v Laskem.

Iz Laskega poročajo: Tekom
enega leta se je izvršilo v našem
trgu nič manj kot 5 večjih vlomov
v razne trgovine. Nazadnje so ne-
znani storilci vlomili v rudniško
konsumno skladišče ter odnesli
raznega blaga za nad 10,000 Din.
Iz raznih okoliščin se sklepa, da
morajo biti vlomilci domačini. O-
rožništvo se pridno trudi, da izse-
di storilca, a dozdaj brezuspešno.

Krvava bitka

se je vršila na Lačni pri Novem
mestu v večernih urah dne 26.
marca med možmi in fanti, ki so
se peljali iz vinograda na Trški
gori domov, ter med fanti, oboro-
ženimi z motikami in noži. Bitka
se je končala s tem da so 9 udele-

žencev prepeljali v bolnico usni-
ljenih bratov v Kandiji. Več ra-
njenih je v domači oskrbi.

Predrzen vlom.

V Tomačevem pri Ljubljani je
v noči 28. marca doslej neznani
tat vlomil skozi okno v stanova-
nje železničarske robljene Srakar-
jeve. Mož je bil ponoči v službi,
doma je bila le žena s petimi ne-
dorstimi otroci. Tat je pobral v
stanovanju vso obleko in kar mu
je prišlo pod roko ter je potem
pobegnil. Orožništvo prednega
vlomilca zasleduje, a brezuspešno.

Tatvina v brzovlaku.

V nedeljo 25. marca je bil v
brzovlaku na vožnji med Mariborom
in Poljčanami ukraden nekemu
Alojziju Friedmanu iz Sofije us-
njat potni kovčeg z belo platneno
prevlakom. V kovčegu je bila ban-
na knjižica, glaseča se na 23 mi-
ljonov avstrijskih in 170 tisoč ju-
goslovanskih kron. Tatvina je o-
sundljen neki kmetijski fant.

Poskušén vlom v Ljubljani.

V trgovino Schwab na Dvor-
skem trgu so skušali vlomiti ne-
znani zlikovci. Narezali so pri
zadnjih vratih okvir, da bi na ta
način odstranili deske, pa so bili
med "delom" prepadeni.

Zloraba uradne oblasti.

Carinski pripravnik v Soriei na
Gorenjskem Ivan Knišov si je dne
10. januarja letos pri Poreznu pri-
svojil 1000 egiptovskih cigarete,
katere je sprejel v svojo shram-
bo, ker jih je bil zaplenil tiho-
tapki Angeli Jensterle. Deželno
sodišče v Ljubljani je Knišova ob-
sodilo na 6 tednov ječe.

Portugalski konzulant v Ljub-
ljani.

Vlada portugalske republike
ustanovi za slovenski del Jugosla-
vijske vojne konzulat v Ljubljani in
je imenoval Dragotina Struelja,
ravnatelja delniške družbe "Bal-
kan", za honorarnega konzula.

Dopis.

Greensburg, Pa.

Ker že več časa ni bilo nikake-
ga dopisa iz naše naselbine, sem
se namenil prvič opisati tukajšnje
razmere ter se obenem zagovarjati
oziroma pojasniti moj dopis iz me-
seca julija 1922.

Kar se tiče delavskih razmer, so
mišlim enake ostalim naselbinam
z edino izjemo, da so v nekaterih
naselbinah premogarski baroni še
prikrasili plačo delavcem, česar
se še tukaj ne čuje. Seveda to je
sad delavske nezavednosti in ne-
sloge. Kar se pa tiče sloge na dru-
štvenem polju, mislim, da je sko-
ro popolna. Tudi sloga med Slo-
vence v splošnem je dosegla svoj
višek ter takoj pokazala svoj sad,
namreč Narodni Dom. Suša je pa
vedno hujska kot povsod in kljub
vednemu deževanju ne sme biti v
kleti nič mokrega. Kdo je pa temu
kriv, je težko uganiti; je li Vol-
stead sam, ki je prvi sanjal o su-
hih nebesih, ali je še kdo drugi.

Glede omenjenega dopisa meseca
julija 1922 imam pa govoriti
le z eno osebo, namreč F. P. To-
rej, prijatelj F. P., ti si dobro ve-
del, da sem jaz pisal omenjeni do-
pis in da F. in I. D. nista bila te-
mu popolnoma nič kriva. Zakaj si
ju tako nesramno in lašljivo o-
pravljaj v domovini, kamor si se
podal takoj, ko si prišel tukaj v
javnost kot stavkokaz? Glavni
vzrok dopisa pa ni bilo dejansko
očitanje stavkokazstva, pač pa tvo-
je norčevanje in nesramni izrazi,
namreč, da bi le še dolgo strajka-
li, da sedaj delaš denar, kakor si
rekel. To mi je razburilo živce, da
sem te objavil. Kar si pa govoril
v domovini na Prečnem o pošte-
njakih F. in J. D. ter A. J., bi ti
svetoval, da javno prekličeš, kajti
pismo, vsebujejo tvoje laže in ne-
sramno obrekovanje, se nahaja v
arhivu prizadetih, kakor tudi do-
pisnica, katero si pisal po povrat-
ku v Ameriko dne 16. februarja
1923 iz Indiane, Pa. Svetujem ti
v prihodnje malo več misliti, pa
se ne bo nihče javno prepričal s
teboj. Vidi tudi, da sem jaz pisal
dopis ter ne žali nepravzadetih.

Pozdrav Slovencem in čitate-
ljem Glasa Naroda.

Frank Novak.

Peter Zgaga

Vesela družba se je zbrala.
Eden kunsten bolj kot drugi. Ko
so že vso politiko počvečili, so se
lotili družinskih razmer, za dru-
žinskimi razmerami so pa pričeli
razmotrivati o domačih živalih.
Vsak je svojo robo hvalil, vsak
je hotel imeti boljše živali.

— Na svetu so psi — je pripo-
vedoval premetence — ki so bolj
pametni, kot njihovi gospodarji.
Širokoustnež je prikimal, ter se
urezal rekoč:

— Da, jaz vem, jaz imam take-
ga psa ...

V listih sem čital razpravo ve-
likega učenjaka, ki je pa, žal, ve-
lika prismoda.

Razpravljal je takole: Miljon
ni nič, milijon dolarjev je malen-
kost. Če dela človek milijon dni
in pristihi vsak dan en dolar, pa
ima milijon dolarjev — približno
v tritisoč letih.

To je jako lep in dober nasvet
— hvala zanj.

Bolj praktični in enostavni so
pa ameriški kapitalisti.

Velekapital, ki ima na dan za-
poslenih pol milijona delavcev,
evrke iz vsakega posameznega
delavca dva dolarja dnevno, pa
ima v enem samem dnevu milijon.
Da, njemu je to malenkost.

Če ženska opravlja hišna dela
ter dobi za to po 50 dolarjev na
mesec, je služkinja.

Če ženska opravlja hišna dela
ter ne dobi za to nobene plače
na mesec, je poročena.

1. maja bo v New Yorku ve-
lika slovenska poroka. Menda naj-
večja, kar jih je bilo dosedaj v
našem mestu. Povabljenih bo
menda 150 oseb. Kot se spodobi,
bo vsakdo prinesel nevesti poro-
ni dar. Potreba je, da se prej
ljudje domenijo, kaj bo dal ta ali
oni.

Pri nas v starem kraju je bila
nekoč slična poroka. Nevesti so
nanesli na stotine kosov porcela-
naste posode, dvoje žlice je mora-
la pa sama kupiti.

Moderen človek ima vedno eno
nogo v grobu.

Eno ima pa na avtomobilskem
pedalu.

Dom je tisti prostor, kjer za-
konski mož najmanj po stokrat
na dan zavpije: — Tak, dajte no
mir!

Mladi Rockefeller je plačal to
leto šest milijonov dolarjev do-
hodninskega davka.

Ne bo dolgo, ko bo galona ga-
zolina po dolarju.

Če bo Radić še kaj časa očital
"Kranjeem" rinčice v ušesih; mu
bo treba vtakniti za par trenu-
kov rinko v nos.

Kot politični skopljence bi bil
navsezadnje še precej pohlevno
živine.

Med Benitom Mussolinijem in
Rinaldom Rinaldinijem ni prav
posebno velike razlike.

Ko se dva prijatelja ločita, naj
zakleneta vsak svoje srce ter naj
izročita ključ drug drugemu.

Statistično poročilo pravi, da so
ameriški izletniki zapravili lansko
leto v Kanadi petinsedemdeset
milijonov dolarjev.

Presneto, so žejen narod — ti
Amerikanci.

Starost je najboljšje zdravilo za
mladostne neumnosti.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katoli. Jednota

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik RUDOLF PERMAN, 828 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik LOUIS BALANT, Box 100 Pearl Ave., Lorain, O.
Vojnik JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtin: JOHN MOYER, 413 — 18th Ave. West,
Duluth, Minn.

Vrhovni svravnik.

Dr. JOE V. GRAHEK, 343 N. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor.

ANTON ŠBAŠNIK, Room 308 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant
Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4223 Washington Street, Denver, Colo.

Perotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 410, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK KORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor.

VALENTIN PIRC, 788 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 639 — 3rd Street, La. Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 628 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačice so uradni zadevi kakor tudi denarne poljizave
naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priitbe naj se pošilja na pre-
sednika protinoga odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniš-
kičevala naj se pošilja na vrhovnega svravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se pripravlja vsem Jugoslovonom na
obiti pristop. Kdor se postavi za to organizacijo, naj se zgleda tajnika
bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne
na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 5 člani ali članicami!

Iz Jugoslavije.

Statistika stavk v Jugoslaviji.

V preteklem letu je bila stavka
pri 127 podjetjih, pri katerih je
bilo zaposleno skupno 26,850 de-
lavcev. Za časa stavk izgubljeni
delavski zaslužek je znašal 14 in
pol milijona dinarjev. Največ
stavk je bilo avgusta (38), naj-
manj pa decembra (3). V posa-
meznih industrijah je bilo: v lesni
33 stavk, v opekarski in kamno-
lomski 19. Najmanj stavk pa je
bilo v predilni industrij, in sicer
samo ena z 18 delavci.

Osební vlak skočil s tira.

Na progi Vinkovci-Osijek je tik
pred postajo Novi Dalj skočil o-
sební vlak s tira. Neki potnik je
bil ranjen, sicer pa ni bilo člove-
ških žrtev. Trajalo je dve uri,
predno je bila proga zopet ureje-
na za promet.

Nova špekulacijska aféra.

Vsled odredbe novosadskega
preiskovalnega sodnika sta bila v
Novem Sadu aretirana Zak in
Izrael Kalef, ki sta lansko leto
falzificirala carinsko deklaracijo
ter na ta način škodovala državo
za približno 50 tisoč dinarjev. Ne-
ki drugi soudeleženci te afere je
pobegnil v Nemčijo. Aretacija je
v novosadskih trgovskih krogih
vzbudila veliko senzacijo.

Avtomobilska nesreča.

Dne 25. marca se je kapitan Ba-
zeljsko vozil iz Sarajeva po cesti
proti Busovači. Ko je bil še kake
3 kilometre oddaljen od Busova-
če, je počila na kolesu gumijsva
ev in avtomobil se je vsled nagle
vožnje dva- ali trikrat prevrnil.
Kapitan je bil na mestu mrtve, te-
leki drugi soudeleženci te afere je
pobegnil v Nemčijo. Aretacija je
v novosadskih trgovskih krogih
vzbudila veliko senzacijo.

Pasičeva smrt.

Dne 28. marca se je orožnik Va-
so Pasić v Bitolju vrnil iz "služ-
be" do smrti pijan. Zakuril je peč,
pustil vratica odprta, položil po-
leg slamnico in kmalu trdo zaspal.
Iskre so pričele švigati iz peči in
so že v nekaj trenutkih zapalile
slamnico. Pijani Pasić je spal ta-
ko trdo, da se je prebudil šele, ko
ga je plamen popolnoma objel. Re-
šitev je bila izključena. Zgoraj je
se slamnica vred in so ga našli še
le naslednjega dne.

Dvojni umor 18letnega mladeniča.

V selu Šišljavica pri Karlovcu
je bil te dni izvršen krvav zločin.
Dne 27. marca zjutraj so našli so-
sednje 62letnega posestnika Gjura
Žegerja in njegovo ženo Rozo v
njuni sobi vsa krvava in razme-

sarjena mrtva na tleh. Kakor se
je dognalo, ju je umoril njun
vnuč Mate Hufina v svrhu, da bi
njegova mati — Žegerjeva hči —
podedovala njuno lepo posestvo.
Morilec, 18 let star, je pobegnil,
vendar so ga orožniki kmalu iz-
sledili in izročili sodišču.

Štirikratni morilec aretiran.

Osijska policija je aretirala te
dni delavca Josipa Tótha (Madža-
ra) iz Sente, katerega so že dalj
časa zasledovali po tirali. Tótha
dolže, da je izvršil štiri roparske
umore v Senti in Subotici.

Napad na poštni avtomobil.

Dne 26. marca so doslej neznani
razbojniki napadli poštni avtomob-
il med Kotorom in Cetinjem.
Sprevoznik avtomobila je bil ubit,
avtomobil opljen. Zasledovanje
razbojnikov je bilo brezuspešno.

Atentat na vlak.

Dne 5. aprila zvečer so neznani
zlikovci navadili na progo Knin—
Split v trenutku, ko je imel pri-
tovorni vlak, kamenje. Vlakovod-
ja je opazil pravočasno nevarnost,
ustavil vlak in tako preprečil ne-
srečo. Osirojena je preiskava.

Stremljenje po idealu.

Katedrala Notre Dame v Parizu
ni samo ena najstarejših, največ-
jih in najbolj zanimivih cerkv
na svetu, pač pa tudi eno izmed
poslopij, ki napravljajo na člove-
ka največji vtis. To je vsled nje-
nega nepopisnega čara. Sveti Pe-
ter v Rimu in Sveti Marko v Be-
netkah niti približno ne zadoščata
najvišjim verskim in estetičnim
ciljem. Predstavlja enega največ-
jih primerov uspešnega hrepenen-
ja po idealu. To strem

Ljubice Habsburžanov.

(Nadaljevanje.)

Že od ranega jutra so prihajali po železnici v grad krasni cvetlični darovi, ki so bili naročeni deloma v Trstu, deloma na Reki. Ob trideset na enajst se je pripeljal iz Trsta grof Elemer Lonyay v spremstvu svojega brata Gaborja. Pričakoval ju je najvišji dvorni upravnik grof Choloniowski in ju je spremljal v grad.

Obred se je izvršil v mali grajski kapeli, ki je posneta po kapeli Kristovega rojstva v Betlehemu in znamenita zato, ker je bil nesrečni cesar Maksimilijan tu zadnjikrat pri maši, preden se je napotil v Mehiko, kjer so ga mehičani zapuščeni od povzročitelja avanture ustrelili čez eno leto. Kapela je bila odeta v krasne cvetlične dekoracije, med katerimi so bile posebno bele rože številno zastopane.

Prva je stopila odlična nevesta, spremljana od najvišje dvorjane grofice Condrecourtove in še dveh dvornih dam. Takoj nato se je pojavil grof Lonyay s svojim bratom, za njima pa so šli ostali povabljeni gostje. V ozadju se je zbrala služinčad. Cerkvene obrede je izvršil po kratki maši škof Meyer. Po kratkem, duhovitem, a toplem nagovoru je bil zakon blagoslovljen in pristani zamenjani. Stefanija, ki je bila zelo ginjena, se ni mogla vzdržati solz. Njena priča je bil grof Choloniowski, ženina priča pa njegov brat.

Po poroki je bil preprost obed brez napitnice. Izmed došlih čestitok so posebno ugodno vplivali telegrami prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda, in nevestine svakinje, nadvojvodinje Marije Valerije. Iz Bruslja je prišel telegram nevestine matere; o čem, kralj Leopold sploh ni čestital. Tudi ženina mati ni poslala čestitke; jezila se je na sina, ker je zapustil protestantsko vero in prestopil na katoliški, da bi s tem omogočil poroko.

Par dni pozneje sta se novoporočence podala na ženitovanjsko potovanje. Najprej sta napravila izlet na Riviero.

Dne 29. sušca sta dospela na rtič Martinski. Toda samo komornik in hišna sta se pripeljala z brzovlakom v Mentone, novoporočence sta potovala v Vintimiglia z vozom in sta se ustavila pred hotelom ravno, ko je hotelir Ulrich z gosti sedel pri večerji. — Vojvoda Meiningerški, ki je stanoval v sobanah, katere je rabila druga cesarica Elizabeta, je drugi dan novoporočence napravil obisk, kar sta onadva polpolne povrnili. Od tega časa sta zakonec obdevala kakor drugi gostje pr imalnih mizah v hotelski jedilnici. Stefanija se je peljala sama k nekdanji cesarici Evgeniji, ki ji je vrnila obisk, pri katerem ji je bil grof Lonyay predstavljen. Tudi nadvojvoda Ludvik Salvator, ki je stanoval na ladji, je obiskal grofovsko zakonsko dvojico. Sicer pa je dala grofica vedeti, da potrebuje počitka in obiske z zahvalo odklanja.

V novih razmerah je grofica Lonyayeva spet oživela, tako da se je zdelo, kakor bi se ji polagoma vračala prejšnja vesela narava. Dobila je tudi spet cvetoče lice in sveže barve obraza z lahno rdečico.

Z Riviere sta se peljala novoporočence v Rim po papežev blagoslov. Vsled grofičine želje so opustili v dvoru vojaške časti, ki so predpisane za knežje osebe. V papeških sobanah pa je bila grofica sprejeta z obredi, kakršni ji gredo kot belgijski princeznji; ceremonija rin službo vršeci komornik sta jo peljala v sprejemno dvorano, kjer jo je papež sprejel z očetovsko prisrčenostjo. — Grofica se mu je iskreno zahvalila za izkazano naklonenost in je izrazila trdno upanje, da se bo njegovi očetovski modrosti in vplivu posrečilo doseči izpolnitev želje, katere ji neizmerno leži na srcu. Papež je obljubil zaželeno posredovanje in je dal obema novoporočencema poseben blagoslov.

Tudi z druge strani se potrjuje, kako je papež obljubil grofici Lonyayevi, da bo zastavil ves svoj vpliv, da pride med njo in njenim očetom do zaželenje sprave.

Papežovo posredovanje ni ostalo brez zaželenega uspeha. In tako je bila izpolnjena goreča želja grofice, kar je njeno novo srečo izpolnilo.

V začetku velikega travna sta dospela grof in grofica Lonyay v Kahlburg, kjer sta nameravala ostati par mesecev. Na potu iz Italije se jima je primerilo še precej čudno nesporazumljenje. — Potovala sta v salonskem vozu in rabila brzovlak Bologna - Modena Milan; nista se pa nameravali iz Modene v Milan, nego v Verono. Medtem, ko so njun voz odpeljali v Modeno od milanskega vlaka in ga pripeljali k veronskemu vlaku, je odšel grof Lonyay na brzojavni urad, da bi oddal brzojavko. Naenkrat je bilo dano znamenje za odhod. Grof Lonyay je mislil, da to velja njegovemu vlaku, skočil je hitro in s pomočjo uslužbenec je še prišel na vlak, ki se je začel že premikati. Toda to ni bil vlak v Verono, temveč brzovlak v Milan. Komaj je grofica izvedela, kaj se je pripetilo, je dala svoj salonski voz od vlaka v Verono odpeti in se odločila čakati v Modeni svojega soproga.

Čez pol ure je dobila telegram iz Reggije, da je njen soprog na tej postaji izstopil in da se bo s prihodnjim vlakom vrnil v Modeno. Medtem je prihitel na kolodvor modenski prefekt in ponudil grofici, ki je morala čakati na povratek soproga do 3. ure, svoj voz za vožnjo po mestu. Grofica je ponudbo sprejela, obiskala v spremstvu prefekta kraljevijski grad in nekatere trgovine, kjer si je kupila razgledne na mesto in njegove znamenitosti. Ob 3. uri se je sestala na kolodvoru s soprogom.

Izpred sodišča.

"Slovenski Narod" je objavil svoječasno od dr. Windischgrätz inšpirirano "Poslano", v katerem so se bivšemu upravitelju Windischgrätzovih posestev na Planici, Rističu, očitali razne nekečnosti: da je devastiral zgodovinski park, da so njegovi ljudje ogrožili osebno varnost tamkajšnjega prebivalstva in da je reduciral dajatve za Windischgrätzovo rodbino. Zaslanih je bila cela vrsta priči, ki so zanikale vse očitke. Novi upravitelj inž. Kosamč, ki je bil imenovan po Rističevi odstavitvi, je celó izjavil, da je prevzel upravo v najlepšem redu in da tu di on ni ničesar dajatev Windischgrätzovi rodbini, ker so odgovarjale predpisom pristojnih oblasti. Sedanjí veliki župan, bivši agrarni direktor dr. Lukan je odklonil izpoved, češ, da ga veže uradna tajnost. Razprava je bila preložena in bo sodišče priložilo, naj se dr. Lukan in dr. Brnič odvežeta za ta slučaj uradne molčečnosti.

Pred ljubljanskim deželnim kot tiskovnim sodiščem zanimiva obravnava o tožbi generalnega ravnatelja Kmetijske družbe Gustava Pirea proti odgovornemu uredniku "Slovenca" radi članka, priobčenega v "Slovenem" dne 9. februarja pod naslovom "Kmetijska družba in Gustav Pire", v katerem se tožitelju očita, da se je pod imenom Kmetijske družbe okoristil s prodajo galice za milijon kron. Zagovornik oboževca, dr. Natlačen, je nastopil dokaz resnice za vse očitke in je izjavil: Gustav Pire je bil kot predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo lansko pomlad z zastopnikom firme Mettal & Erz M. G. Wien v dogovoru glede nakupa galice. Tvrdi, da je 12. junija 1922 stavila ponudbo za 40 do 50 vagonov po 25 funtov, 19 šilingov in 9 penc s ključulo, da mora pogodbo odobriti osrednji odbor družbe. Odbor je sklenil, da se nakupi 40 vagonov, toda naslednjega dne je Pire sklenil klub temu pogodbu za 50 vagonov. Za novih 10 vagonov galice je Kmetijska družba kupila funte z lastnim denarjem,

On je bil radi neprostovoljne ločitve zelo vznemirljen in se je grofici nešteto krat opravičil. Kmalu nato sta se grof in grofica odpeljala v Verono, od tam pa v Bozen-Gries.

Vilo Zichy v Kahlburgu, kjer je prebivala nadvojvodinja Elizabeta, sta si izbrala za letovišče zaradi bližine Laxenburga. Ta vila je samo enonadstropna, ima pa obsežen, krasen park; notranja oprava je odlično preprosta. Ker ima vzvišeno lego, je iz nje krasen pogled na pokrajino, ki je čudovito lepa. Posamezni prostori, katerih je vseh skupaj petnajst, niso veliki. Pohištvo je bilo deloma staronemškega sloga deloma rokoko, tako da je bil ta novi dvor kar najlepše opremljen.

O sedanjí usodi grofice Lonyay biveš avstrijske prestolonaslednice, je prišlo v javnost malo vesti, lahko torej smatramo, da je srečnejša, nego je bila njena prejšnja usoda.

(Dalje prihodnjici.)

Mož z iglami.

V Parizu na bulvarju Poissoniere je vzbudil te dni splošno pozornost mož, ki si je zasajal v telo igle. V roke, v noge, kratkoročno, kamor je mogel, je vtikal igle, ne da bi trenil z ožesom. Okrog se je zbrala ogromna množica naroda, ki je obdajala to živo blazinico za igle. Ko pa je mož hotel za svojo produkcijo dobiti nagrado in je začel pobirati s čepi denar, se je vmešal v zadevo stražnik, ki ga je odpeljal na policijo. Pri njem so našli 221 frankov, o katerih je dejal, da so njegovi dnevní zaslužek. Nekoliko mesecev bo poteklo, da je dejal umetnik komisarju, in zaslužil bom toliko, da bom lahko živel celo leto in si bom celo lahko privoščil poletni počitek na morju.

Zagonetno, toda resnično.

Žepni tatovi.

Marsikaj doživi človek, ki ima odprte oči in odprta ušesa. Tudi naslednje ni osebno doživljal, pač pa temelji povest na zapiskih nekakega nemškega kriminalnega uradnika, ki je spisal že več dobrih kriminalnih povesti in razprav.

Tiče se karijere proslulega žepnega tatu, ki je dosedaj še vedno ušel iz zanj, ki mu jih je nastavila evropska policija, in je skrajno spreten. Seveda najdemo lahko tudi v tej deželi take vrste ljudi in prostodušne izpovedi takih zločincev, imajo to dobro plat, da služijo kot svarilo, da naj bo človek vedno pozoren in čuječ. Nikdar ne more namreč človek vedeti, kdaj je kak dolgorstnež v bližini.

Škorpjon, to je ime dotičnega žepnega tatu, je pripovedoval naslednje:

V Londonu mi je postalo bivanje skoro nemogoče in raditega sem se poslovlil od Anglije ter se vkrcal s svojo ženo, Bolgarko, s katero sem se seznanil v Londonu, — bila je plesalka in poleg tega izvanredno spretna žepna tat, — na parnik, da odpotujem proti Norveški. Še predno pa sva dospela do cilja najnega potovanja, nas je srečal parnik, ki je vozil proti Danskí. Vsled tega sem izpustil svoj načrt. Zapustila sva norveški parnik ter se vkrcala na danskega. Čudno pri vsem tem je bilo, da sem imel jaz, ki sem se vkrcal na norveški parnik brez vsake prtljage, pet velikih kovčgov, polnih najfinejša moškega perila ter najbolj elegantnih oblek. Ti kovčgi so bili last nekakega diplomata, ki je potoval z istim parnikom. Postali so moja last s pomočjo ponarejenih deklaracij.

Zdrava in varna sva dospela z ženo v Kodanj, kje sem doživel nato dve najbolj dobičkanosni leti svojega življenja. Da vam dokažem, kako solidno je bilo moje življenje in obnašanje na zunanaj, vam hočem povedati, da sem živel celo leto v misijonskem hotelu. Delala sva najprej v Tivoli in najini dobički so znašali tekotem poletja tri do petsto danskih kron na dan. Najine žrtve so bile ponavadi Angleži in Nemci. Tekotem poletja sva zaslužila toliko, da sva lahko preko zime počivala. Končno pa je postalo tudi v Kodanju bivanje precej nevarno. Odpotovala sva na Dunaj. To mesto pa ni moglo nuditi nikakih posebnih ugodnosti. Poslovila sva se ter se odpeljala preko Monakova v Berlin. V Monakovem sva bila popolnoma suha. Dobro, da

sva že kupila železniške tikete do Berlina.

V Monakovem sva torej sedla suha kot poper v železniški voz. V D-vlaku sta bila neki Amerikane in neki Švicer, ki sta la malo pazila na valuto. Srečal sem oba v koridorju železniškega voza ter se ju le malo dotaknil, in posledica tega je bila, da sem bil lastnik petih milijonov nemških mark.

V Berlinu mi je žena umrla. Stopil sem v zvezo z mednarodno skupino, ki je delovala na vlakih, vozovih med Berlinom in Parizom ter Berlinom in Varšavo. Ko pa sem zapazil, da delajo ti ljudje preveč neupravičeno, sem zapustil njih družbo. Kako zelo sem imel prav, ko sem storil to, mi je dokazalo dejstvo, da so kmalu nato zajeli celo tatinsko bando. Med tem pa sem se seznanil s par drugimi voditelji in posvetil sem se organizaciji društva, katero sem tudi ustanovil. To društvo je sprejelo v svoj krog vse zločinske organizacije, in klube, ki so se strnili v velik in bogato založen Roland klub.

Tukaj se končuje povest Škorpjona.

Zgoraj omenjeni kriminalni uradnik pripoveduje, da je sedel nato še dalj časa skupaj s Škorpjonom.

Kaj bi rekli, — mu je rekel Škorpjon, — če bi hoteli delati zame? Jamčim vam, da boste zaslužili desetkrat toliko kot s svojim pisarnjem. Dosedaj imam pet učencev. Ali hočete biti šteti?

Uradnik je izjavil Škorpjonu, da ne more sprejeti njegove ponudbe. V prvi vrsti ga vežejo gotove družabne obveznosti in drugič je že prestar za tak poklic.

Prav imate, — je odvrnil Škorpjon, — Za naš posel je treba mladih ljudi, kajti človek mora imeti gibčne prste, dobre oči, energijo, občutljivost, zmožnost hitrega sklepa, samozavest ter poznavanje človeškega značaja.

Na vprašanje, kako veliko je po njegovem mnenju število žepnih tatov, ki operirajo v sedanjem času v Berlinu, je odvrnil Škorpjon:

— Dobro izurjenih in uvedenih žepnih tatov je komaj šeststo ali sedemsto. Nekako polovica teh deluje v prodajalnah. Med temi je nekako petdeset odstotkov galitskih Židov, trideset odstotkov avstrijskih in ruskih Židov in le dvajset odstotkov pravih Berlinčanov.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljani.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledečo:

Prvi del: GLASOSLOVJE.
Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
Tretji del: VAJE.
Četrti del: POGOVORI IZ VSAKODNEJGA ŽIVLJENJA.
Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK.
Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, \$1.50
cena s poštnino.

Slovenic Publishing Company
83 Cortlandt Street : New York, N. Y.

— Ali mi morete povedati, kakšen je navaden žepni tat?

— Gotovo. Žepni tat je ponavadi spodobno, a priprosto oblečen. Dosti ima vzroka, da mu ljudje ne posvečajo pozornosti. Zelo važno je, da nima na svojem obrazu ali v svojem obnašanju nobenega znaka, ki bi kazal kakšen je njegov posel. Povedal sem vam že, da more žepni tat le v svojih mladostnih letih izvrševati svoj posel. Če je bil uspešno zaposlen v njem pet do deset let in če ni zapravljeval prve vrste, je lahko nabral v tem času toliko, da lahko živi od svojih obresti. V Berlinu sem imel dva tovariša, kojih eden je danes lastnik velike tvornice, drugi pa lastnik lepe vile v Grunewaldu ter špekulant na borzi. Pokliena žepna tatvina se brez dvoma dobro izplača.

— Kakšno orodje pa potrebuje žepni tat za svoj posel?

— Najbolj izurjeni ne potrebuje ničesar drugega kot klešče, da odreže verižice ter oster žepni nož da prepara obleko.

— Ali ste videli moj film: "Žepni tatovi"? — ga je vprašal uradnik-pisatelj.

— Gotovo, bil sem pri otvorilni predstavi, — je odvrnil Škorpjon. — Dobro se spominjam. Pri predstavi sem zaslužil 350.000 mark. Poleg mene je sedel star gospod, ki je zasledoval dogodke na odru s tako pozornostjo, da ni zapazil, kako sem mu tekotem petega dejanja izmaknil zlato uro.

S tem je bil končan pogovor.

Pravljni grad.

Dunajski žurnalst Wittman piše o dvornem bankirju baronu Braunu, ki je začetkom 19. stoletja zgradil v Leobersdorfu grad Schoenau in izpremenil svoje bivališče v fantastični pravljni grad. Nad jezerom v parku se je vpenjal most v barvah mavrice, potok, ki je tekkel okoli gradu, pa ni imel mostu. Če je hotel grajski gospod oditi na izprehod, je potegnil za žico in takoj se je razkral ogromni hrast v mnogo kosov, ki so se sami položili čez potok in napravili most. Največje presenečenje pa so povzročale premikajoče se punčke, ki jih je gonil potok. Med njimi pa so bili moleči menihi, kopajoče se nimfe in plesajoči derviši. V parku je bil tudi hram noči: iz groma in bliska se je prikazovala Hekata, boginja pekla, prestrašila je goste, takoj nato pa jih je pomirila z godbo in omamljivimi dišavami. Za te igrace je baron trošil milijone. Neizmerno bogati bankir je postal nazadnje berač in je bil vesel, da je našel kupca, ki mu je plačal za pravljni grad samo neznamno svoto. Ta kupec je bil Jerome Bonaparte, bivši vestfalski kralj, ki pa ni imel smisla za te igrace in je vse razbil.

Nove zaroke na laškem dvoru.

19letni laški prestolonaslednik Humbert se baje zaročil s 17letno belgijsko princeso Marijo. Druga hči italijanske kraljevske dvojice, Mafalda, pa se zaročil z belgijskim princem Leopoldom.

NAZNANILLO.

V nedeljo zvečer pri veselici bo rojakom v New Yorku predstavljen po Rev. Snouj naš rojak Alojzij Vremšak, ustanovnik Adria Motor Car Corporation, o kateri ste že podrobno čitali v našem listu. Ta dan se bo določilo, kdaj se vrši zborovanje. Rojake bo gotovo zanimalo slišati o poslovanju edine slovenske avtomobilne industrije v Ameriki.

POZOR ROJAKI

Precejšnje število rojakov se je zgledlo in poslalo aro za parnik

"Paris" za 16. maja

In ako je še kateri, ki želi tedaj potovati, naj nam nemudoma pošlje \$50.00 aro za II. razred ali \$10.00 za III. razred, ker bi želeli dobiti poseben oddelek, čisto zase na parniku za naše potnike, zato je skrajni čas za priprave, posebno za one, ki žele potovati v drugem razredu.

Frank Sakser State Bank
New York

SEVEROVA ZDRAVILA VZDORUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH

Za srbeči kožo rabite

SEVERA'S ESKO

Antiseptično mazilo

Priporočljivo za od pomoč pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri vašem lekarju.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

POTREBUJEM ŽENSKO

za pomoč v kuhinji v kampi, tudi ima lahko enega otroka. Plača po dogovoru. — Frank Sain, Camp 61, Bemis, W. Va.

Kje je moja polsestra Mrs. FANY DYKES? Med vojno je imela na lov o S. S. Prinz August Wilhelm, Hamburg - American Line Pier 65, New York, N. Y. Če kdo kaj ve o nji, naj mi poroča. — Jože Logar, Radeče št. 46 pri Zidanem mostu, Slovenija, Jugoslavija. (19-20-4)

FARMA ZA KOKOŠJEREJO IN SOČIVJE.

Prodaja je lastnik blizu New Yorka ob glavni progi Central železnice. Blizu sole, 7 akrov najboljšje zemlje za sočivje, tekoč potok, dober sadni vrt, dosti vinske trte. Hiša s šestimi sobami in kletjo. Dvonnadstropni skedenj. Velik kokošnjak in garaza. Cena \$4000. Na roko \$800, ostalek po \$20 mesečno. Oglasite se vsak dan, tudi ob nedeljah med 10. in 1. uro popoldne ali pišite na L. J. KIERZNIČKI, 126 Liberty Street, New York City, Dept. C.

Preženite bolečino!
Okorelo rama, otrpnela mišica, nategnjen sklep — vao to spremlja BOLEČINA. Toda vdrgnite nekoliko

PAIN-EXPELLERJA

na bolečo površino, in bolečina bo hitro izgleda. Pain-Expeller in bolečina sta si smrtna sovražnika. Dobite še danes steklenico pri svojem lekarju, 35c, in 70c. Glejte, da bo na vašo roko tvorniška znamka SIDRO. Zavrnite vse ponaredbe. F. AD. RICHTER & CO. 104-114 South 4th St. Brooklyn, N. Y.

Potovanje v Jugoslavijo.

Kdor namerava potovati to spomlad v stari kraj na obisk ali za stalno, priporočamo, da se odloči za parnik "PARIS", največji in najnovejši parnik francoskega robrodne družbe, ki odpluje iz New Yorka

16. maja 1923.

Ker je železniška svez preko Francije, Švice in Avstrije zelo izboljšana, je za Jugoslovane potovanje najbolj pripravno po francoski progi, zlasti pa še s parnikom "PARIS" in se pride v devetih dneh v Ljubljano; on pa, ki potujejo v zasledeno ozemlje, se peljejo iz Pariza naravnost v Trst.

S tem parnikom potuje tedaj tudi naš uradnik, ki bo spremljal potnike do Ljubljane, in bo pa tudi tudi na priljago, da bo šla naprej vedno z istim vlakom, kot potniki.

Vsi potniki III. razreda so nastanjeni na tem parniku v kabinah po 2-4-6 in eni kabini; kedor želi potovati takrat na tem parniku, naj nam doloži čim prej \$10.00 aro za III. razred in \$30 za drugi razred, da mu preskrbimo dobro kabino že sedaj, da ne bodo boljši prostori vsi oddani.

Frank Sakser State Bank
New York, N. Y.

RAVNOKAR JE IZLA NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovana izdaja vsebuje 308 strani. Cena s poštnino \$2.—

SLOVENIC PUBLISHING CO.
83 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

